

РНМіністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра історії та політичної теорії

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

В.о. завідувача кафедри

Зєнкін М.В.

«29» 08 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Джерелознавство»

Галузь знань	05 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітня програма	Соціальна антропологія
Спеціалізації	-
Статус	обов'язкова
Загальний обсяг	5 кредитів ЄКТС (150 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Термін викладання	4-й семестр
Мова викладання	українська

Викладач: доц. Голубчик Г.Д.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Джерелознавство» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Соціальна антропологія» спеціальності 032 Історія та археологія / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. історії та політичної теорії. – Д.: НТУ «ДП», 2025. – 18 с.

Розробник:

Голубчик Ганна Данилівна – доцент, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та політичної теорії.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 032 «Історія та археологія» (протокол №7 від протокол 7 від 29.08.2025).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	9
6.1 Шкали	9
6.2 Засоби та процедури.....	9
6.3 Критерії.....	10
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	14
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	14

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти знання про історичне джерелознавство як спеціальну галузь наукових історичних знань; підготовка здобувачів вищої освіти до самостійного вивчення історичних джерел та застосування сучасних методів джерелознавства у професійній діяльності.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	зміст
РН3	Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел
РН5	Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами
РН7	Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Вступ до спеціальності	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Розподіл за формами навчання, години							
	денна			вечіря		заочна		
	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	30	30	-	-	-	-	-	-
практичні	-	-	-	-	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-	-
семінари	30	30	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	150	60	82	-	-	-	-	-

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	30
	Змістовний модуль 1	
РН3, РН5, РН7	1. Джерелознавство як галузь історичної науки	2
	1.1. Предмет, завдання, структура історичного джерелознавства.	
	1.2. Основні етапи розвитку історичного джерелознавства.	
	1.3. Джерелознавство в системі історичної науки.	
	1.4. Джерелознавство історії України	
РН3	2. Основні джерелознавчі категорії	4
	2.1. Історичне джерело як основна джерелознавча категорія. Джерелознавчі категорії «вірогідність», «репрезентативність», «автентичність», «оригінальність».	
	2.2. Етапи існування історичного джерела.	
	2.3. Об'єктивно-суб'єктивна природа джерел.	
	2.4. Джерельна інформація.	
	2.5. Джерельна база історичних досліджень.	
	2.6. Історичний факт як категорія джерелознавства.	
	2.7. Першоджерело та вторинне джерело.	
	2.8. Позаджерельне знання.	
	2.9. Джерельна база, її структура та рівні.	
РН3, РН5	3. Класифікація історичних джерел. Писемні джерела	2
	3.1. Завдання класифікації джерел. Основні схеми і моделі класифікації джерел.	
	3.2. Особливості класифікації писемних джерел.	
	3.3. Класифікація джерел з історії України.	
	3.4. Загальний огляд писемних джерел.	
	3.5. Літописи.	
	3.6. Актові та діловодні документи.	
	3.7. Статистичні джерела. Матеріали соціологічних досліджень.	
	3.8. Судово-слідчі документи.	
	3.9. Документи громадських об'єднань та політичних партій.	
	3.10. Періодична преса як історичне джерело.	
	3.11. Джерела особового походження.	
	3.12. Агіографічна, наукова та художня література.	
РН5	4. Речові джерела	2
	4.1. Загальний огляд речових джерел.	
	4.2. Нумізматичні джерела.	
	4.3. Архітектурні пам'ятки.	
	4.4. Предмети озброєння.	
	4.5. Предмети побуту.	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
РН5	5. Зображальні джерела	2
	5.1. Загальний огляд зображальних джерел.	
	5.2. Графічні книжкові зображення.	
	5.3. Портретні зображення.	
	5.4. Жанрові та історичні зображальні джерела.	
	5.5. Аудіовізуальні джерела.	
РН5	6. Усні джерела	2
	6.1. Загальний огляд усних джерел.	
	6.2. Прозові усні джерела.	
	6.3. Віршовані усні джерела.	
	6.4. Усні історичні твори.	
РН5	7. Методика роботи з історичними джерелами	2
	7.1. Методика пошуку джерел, етапи роботи з ними.	
	7.2. Джерелознавча критика історичних джерел та її основні етапи.	
	7.3. Методика роботи з масовими джерелами.	
Змістовний модуль 2		
РН5	9. Предмет і наукова проблематика палеографії.	2
	9.1. Понятійний апарат палеографії.	
	9.1. Завдання й метод палеографії.	
	9.2. Неографія, епіграфіка, берестологія, кодикологія.	
	9.3. Зв'язок палеографії з іншими науками.	
РН5	10. Історичні типи письма та їх розвиток. Методи комплексного датування та атрибуції пам'яток	2
	10.1. Найдавніші способи фіксації інформації.	
	10.2. Піктографічне письмо.	
	10.3. Ідеографічне письмо.	
	10.4. Фонетичне письмо.	
	10.5. Алфавітне письмо.	
	10.6. Письмо в добу цифрових технологій.	
	10.7. Технічні прийоми читання рукописів.	
	10.8. Сучасні технічні методики датування рукописів.	
РН5	11. Палеографія писемних пам'яток XI – XIV ст.	2
	11.1. Кирилиця й глаголиця: час і сфери побутування. Кирилична абетка.	
	11.2. Найдавніші види кириличного письма і писемні пам'ятки.	
	11.3. Роль візантійської традиції.	
	11.4. Ранній і пізній устав.	
	11.5. Типи скорочень.	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	11.6. Кириличні цифрові значення та системи літочислення.	
РН5	12. Палеографія писемних пам'яток XIV – XVI ст.	2
	12.1. Зміни в структурі писемної культури та писарської практики доби пізнього Середньовіччя.	
	12.2. Графічний склад півуставного письма та його розвиток.	
	12.3. Ранній і пізній півустав.	
	12.4. Зміни в мовному складі писемних пам'яток.	
	12.5. Формування давньоукраїнської актової мови та писемності.	
	12.6. Характеристика північно-руського і західноруського півуставу.	
РН5	13. Палеографія пам'яток скоропису другої половини XV – XVII ст.	2
	13.1. Графічний склад українського скоропису.	
	13.2. Типи скорочень.	
	13.4. Надрядкові літери.	
	13.5. Класифікації скоропису.	
	13.6. Графічні особливості писарських шкіл.	
РН5	14. Палеографія пам'яток скоропису другої половини XVII – XVIII ст.	2
	14.1. Графічний склад класичного скоропису.	
	14.2. Особливості скорописних шкіл.	
	14.3. Східні та західні впливи на стилістику письма.	
	14.4. Розвиток пізнього скоропису.	
РН5	15. Археографічні методики копіювання, відтворення та публікації рукописних пам'яток XI – XVIII ст.	2
	15.1. Транслітерація текстів	
	15.2. Типи видань пам'яток.	
	15.3. Правила публікації джерел наукового і популярного класу.	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	30
РН3, РН5, РН7	1. Історія розвитку українського джерелознавства	2
	1.1. Джерелознавство вітчизняної історії XI – початку XVIII століть.	
	1.2. Вплив просвітництва на розвиток українського джерелознавства у XVIII – на початку XIX століття.	
	1.3. Романтизм і розвиток українського джерелознавства в першій половині XIX століття.	
	1.4. Вплив позитивізму на розвиток українського джерелознавства у другій половині XIX століття.	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	1.5. Основні тенденції у розвитку вітчизняного джерелознавства у ХХ – на початку ХХІ століття.	
РН5	2. Пам'ятки матеріальної культури як джерело історії України	2
	2.1. Археологічні джерела як основа для вивчення дописемної історії людства.	
	2.2. Пам'ятки архітектури як джерело вітчизняної історії.	
	2.3. Нумізматичні джерела.	
	Некрополі і цвинтарі в системі українського джерелознавства	
РН5	3. Картографічні джерела з історії України	2
	3.1. Пам'ятки вітчизняної та зарубіжної картографії у системі вітчизняного джерелознавства.	
	3.2. Картографічні пам'ятки ХVІ – ХVІІІ століть як джерело з історії середньовічної та ранньої модерної історії України та окремих її регіонів.	
	3.3. Карти ХІХ – ХХ століть, як джерело для вивчення політичної, економічної та військової історії України.	
РН5	4. Археографічні джерела історії України	4
	4.1. Публікація історичних джерел як закономірність розвитку історичної науки.	
	4.2. Дореволюційні документальні видання ХІХ – початку ХХ століть	
	4.3. Публікація історичних документів у радянський час: історія підбору, друк та поширення.	
	4.4. Документальні видання в сучасній українській історичній науці: стан та перспективи.	
РН5	5. Методика роботи з писемними джерелами	4
	Опанування методики джерелознавчої критики писемних джерел.	
РН3, РН5, РН7	6. Модульна контрольна робота	2
РН5	7. Палеографія писемних пам'яток ХІ – ХІV ст.	4
	Аналіз писемних пам'яток ХІ – ХІV ст.	
РН5	8. Палеографія писемних пам'яток ХІV – ХVІ ст.	4
	Аналіз писемних пам'яток ХІV – ХVІ ст.	
РН5	9. Палеографія пам'яток скоропису другої половини ХV – ХVІІ ст.	4
	Аналіз пам'яток скоропису другої половини ХV – ХVІІ ст.	
РН5	10. Палеографія пам'яток скоропису ХVІІ – ХVІІІ ст.	4
	Аналіз пам'яток скоропису ХVІІ – ХVІІІ ст.	
	РАЗОМ	30

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; письмова екзаменаційна робота
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		
семінари	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати письмову екзаменаційну роботу, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кожен екзаменаційний білет містить 5 питань для розгорнутої відповіді.

Значення оцінки за виконання екзаменаційної роботи визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності 	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей,	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<p>проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово</p>	<ul style="list-style-type: none"> - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73
	<p>Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)</p>	65-69
	<p>Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)</p>	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Використовуються лабораторне та мультимедійне обладнання; дистанційна платформа Microsoft Teams.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Базові:

1. Антонович В.Б. Курс лекцій з джерелознавства. 1880-1881 // Історія України в університетських лекціях. Київ, 1995. – Вип. 1. – Режим доступу : <http://resource.history.org.ua/item/0013835>

2. Білокінь С. Епіграфічні пам'ятки як історичне джерело і літературний жанр : збірник біографічної інформації / С. Білокінь // Збірник на пошану Людмили Андріївни Проценко. – К. : Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, 1999. – С. 40-91.

3. Богдашина О.М. Джерелознавство історії України: теорія, методика, історія: Навч.-методич. посіб. – Х. : Тарбут Лаам, 2005. – 192 с.

4. Боровський Я.Є., Варшавчик М.Я., Войцехівська І.Н., Ганжа О.І., Голобуцький П.В. Джерелознавство історії України: Довідник: Навч. посібник для студ. вузів. – К. : НАН України; Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського, 1998. – 211 с.

5. Брайчевський М. Походження слов'янської писемності. – К. : КМ Академія, 2002. – 154 с.

6. Войцехівська І.Н. Структура історичного джерелознавства: традиції та сучасні проблеми // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвідомч. збірник наук. праць. – Вип. 3. Джерелознавчі дисципліни. – К., 2001. – С. 255–270.

7. Воронов В.І. Джерелознавство історії України. – Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетровського ун-ту, 2003. – 336 с.

8. Галенко О.І. Документальні публікації з історії Української РСР: Теорія та джерелознавчий аналіз. – К. : Наук. думка, 1991. – Режим доступу : <http://resource.history.org.ua/item/0001094>

9. Джерелознавство історії України: довідник / Ред. кол.: Боряк Г.В., Войцехівська І.Н., Калакура Я.С. (заст. голови), Павленко С.Ф., Слюсаренко А. Г., Сохань П. С. Київський університет ім. Т. Шевченка, Кафедра архівознавства та спеціальних галузей історичної науки; НАН України. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. – К., 1998. – 212 с. – Режим доступу : <http://resource.history.org.ua/item/11016>

10. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. – Львів : Львівськ. нац. ун-т ім. І. Франка, 1999. – 228 с.

11. Калакура Я.С. Класифікація та ідентифікація джерел з українознавства // Українознавство в системі освіти. – К., 1996. – С. 143 – 148. – Режим доступу : <http://ndiu.org.ua/images/book/16.pdf>
12. Калакура Я.С. Українське історичне джерелознавство: традиції і сучасність // Константи. – 1996. – № 2 (5).
13. Калакура Я. Історичне джерелознавство. – К. : Либідь, 2017. – 512 с.
14. Китиченко Т. С. Розвиток історичного джерелознавства в Україні (1840-ві – 1920-ті рр.). – Харків : ДІСА ПЛЮС, 2019. – 239 с.
15. Кісь Я. Палеографія. – Львів : Львівськ. держ. ун-т., 1975. – 78 с.
16. Ковальський М.П. Актуальні проблеми джерелознавства історії України XVI – XVII ст. // Український археографічний щорічник. – Вип. I. – К. : Наук. думка, 1992. – С. 261–270.
17. Конончук І. Джерелознавство: Навч.-метод. посіб. – Ніжин: НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – 88с.
18. Кулешов С. Документальні джерела наукової інформації: поняття, типологія, історія типологічної схеми. – К. : Укрінтеї, 1995. – 190 с.
19. Кулешов С.Г. Про значення поняття «документ» // Бібліографічний вісник. – 1995. – №1. – С.1–4.
20. Макарчук С.А. Джерелознавство історії України: Навч. посіб. – Львів : Світ, 2008. – 512 с.
21. Макарчук С. Історичні неписемні джерела : курс лекцій. – Львів : Львівськ. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2002. – 182 с.
22. Макарчук С. Писемні джерела з історії України. – Львів : Світ, 1999. – 352 с.
23. Санцевич А.В. Джерелознавство з історії УРСР. 1917–1941. – К. : Наук. думка, 1981. – 206 с.
24. Сокирко О.Г. Українська кирилична палеографія XI–XVIII ст.: навч. посіб. для студентів історичних спеціальностей – К. : Видавець Олег Філюк, 2016. – 144 с.
25. Толочко П.П. Літописи Київської Русі. – К. : Киевская Академия евробизнеса, 1994. – 88 с.

Додаткові:

1. Вітенко М. Д. Джерелознавство історії зарубіжних слов'ян. Навч.-метод. посіб. для студентів денної та заочної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 032 «Історія та археологія». – Івано-Франківськ, 2019. – 40 с.
2. Войцехівська І.Н. З історіографії української мемуаристики // Вісник Київського національного університету. Історія. – Вип. 84. – К., 2001. – С. 75–77.
4. Высоцкий С.А. Средневековые надписи Софии Киевской XI – XVII вв. – К. : Наук. думка, 1976 – 455 с.
5. Гарнай І.А., Єсенков Ф.П., Фоланій Г.П. Деякі питання комплектування архівів документальними матеріалами // Історичні джерела та їх використання. – К., 1964. – Вип.1. – С. 21–36.

6. Дубровіна Л.А., Гальченко О.М. Кодикографія української та східнослов'янської рукописної книги і кодикологічна модель структури формалізованого опису рукопису. – К. : Ін-т української археографії, 1992. – 153 с.
7. Зализняк А.А. Древнейшая кириллическая азбука // Вопросы языкознания. – 2003. – № 2. – С. 3-31.
8. Іваннікова М.К. Основні напрями вивчення української рукописної книги XVII ст. в Україні у другій половині XIX – XX ст. // Студії з архівної справи та документознавства. – Т. 8. – К., 2002. – С. 124-129.
9. Історія України в документах і матеріалах. Київська Русь і удільні князівства XII – XIII ст. – К., 1939. – С. 7–71.
10. Калакура Я.С. Особливості джерелознавчої критики архівно-слідчих документів // Архівно-слідчі справи репресованих: науково-методичні аспекти використання: Зб. наук. пр. – К., 1998. – С.19–23.
11. Литвиненко М.А. Джерела історії України XVIII ст. – Харків : Вид-во Харк. ун-ту, 1970. – 204 с.
12. Лурье Я.С. О путях доказательства при анализе источников (на материале древнерусских памятников) // Вопросы истории. – 1985. – С. 61– 68.
14. Матяш І. Архівна наука і освіта в Україні 1920-1930-х рр. – К. : Держкомархів України. УДНДІАСД, 2000. – 591 с.
15. Мацюк О. Папір та філіграні на українських землях (XVI – початок XX ст.). – К. : Наук. думка, 1974. – 294 с.
16. Медушевская О.М. Источниковедение и сравнительный метод в гуманитарном знании: проблемы методологии // Вестник гуманитарной науки. – 1996. – № 1. (27). – С. 31–38.
17. Мищик Ю.А. Джерела з польських архівосховищ до історії України другої половини XVII ст. // Укр. археограф, щорічник. Нова серія. – К., 1992. – Т. 4. – Вип. 1. – С. 72–93.
18. Мищик Ю.А. Огляд джерел з історії України та Росії XV – XIX ст. в зібраннях ФРН // Укр. археограф, щорічник. Нова серія. – К, 1999. – Вип. 3–4. – С. 11–140.
19. Німчук В.В. Київські глаголичні листи – найдавніша пам'ятка слов'янської письменності. – К. : Наук. думка, 1983. – 139 с.
20. Прокоф'єва К. А. Актуальні питання джерелознавства на тлі науки про документ // Вчені записки кафедри документознавства та інформаційної діяльності (КДІД) НМетАУ: зб. наук. праць. Вип. 1 / ред. кол.: О. В. Михайлюк (голова ред. кол.) та ін. – Д.: НМетАУ, 2019. – 92 с. – С. 9 – 18.
21. Романюк М. Українське пресознавство на порозі XXI ст. – Режим доступу: <http://uadpub.uad.lviv.ua/pvs/39/3.pdf>.
22. Святець Ю. А. Цифрові джерела в дослідницьких практиках істориків: теоретико-методологічний аспект // Універсум історії та археології, 2019. – Vol. 2(27). Issue 1, pp. 47 – 68. – Режим доступу : www.dnu.dp.ua/docs/visnik/istor/program_5e26d06fbd2ec.pdf
23. Січинський В. Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть. – К. : НБУ ьм. Ярослава Мудрого, 1992. – С. 8–41.

24. Щавелева Н.И. Хроника Галла Анонима // Польские латиноязычные средневековые источники. Тексты, перевод, комментарий. – М. : Наука, 1990. – С. 40 – 75.

25. Яковлева Т. Документи до історії Гетьманщини у фондах Санкт-Петербурзьких архівів // Укр. археограф, щорічник. Нова серія. – К., 2004. – Вип. 8–9. – С. 529–543.

8.3. Інтернет-ресурси:

1. Інститут історії України НАН України. Е-джерела: електронний корпус публікацій документів і пам'яток : www.resource.history.org.ua

2. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Офіційний сайт: www.archeos.org.ua

3. Офіційний сайт Державної архівної служби України : www.archives.gov.ua

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Джерелознавство» для бакалаврів освітньо-професійної програми
«Соціальна антропологія»
зі спеціальності 032 Історія та археологія

Розробник:
Ганна Данилівна Голубчик

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19